

Рішення
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувач ступеня доктора філософії **Аліна МАЦЬОХА**, 1994 року народження, громадянка України, освіта вища: закінчила у 2018 році Київський національний університет будівництва і архітектури за спеціальністю 191 – Архітектура та містобудування, працює провідною архітекторкою в Vovk&partners, виконала акредитовану освітньо-наукову програму 191 – Архітектура та містобудування.

Разова спеціалізована вчена рада, утворена наказом Київського національного університету будівництва і архітектури від «30» квітня 2026 року PhD 60.191, у складі:

Голови разової спеціалізованої вченої ради - **Надія ШЕБЕК**, доктор архітектури, професор, завідувач кафедри містобудування Київського національного університету будівництва і архітектури.

Рецензент - **Нелля ЛЕЩЕНКО**, доктор архітектури, професор кафедри інформаційних технологій в архітектурі Київського національного університету будівництва і архітектури.

Рецензент - **Вікторія ЩУРОВА**, кандидат архітектури, доцент кафедри дизайну архітектурного середовища Київського національного університету будівництва і архітектури;

Офіційний опонент - **Ірина КОРОТУН**, доктор архітектури, доцент, завідувач кафедри архітектури, урбаністики та збереження об'єктів ЮНЕСКО Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича;

Офіційний опонент - **Надія СОСНОВА**, доктор архітектури, професор кафедри містобудування Інституту архітектури Національного університету «Львівська політехніка».

На засіданні «7» липня 2026 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 19 «Архітектура та будівництво» **Аліні МАЦЬОСІ** на підставі публічного захисту дисертації «**Методи ландшафтної організації буферних зон об'єктів культурної спадщини**» за спеціальністю 191 – «Архітектура та містобудування».

Дисертацію виконано в Київському національному університеті архітектури і будівництва, м. Київ.

Науковий керівник **УСТИНОВА Ірина Ігорівна**, доктор архітектури, професор кафедри містобудування Київського національного університету будівництва і архітектури.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису, на тему «Методи ландшафтної організації буферних зон об'єктів культурної спадщини», яка подана на здобуття ступеня доктора філософії, за своїм науковим рівнем та практичною цінністю, змістом та оформленням повністю відповідає вимогам пп. 5, 6, 7, 8, 9 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, та відповідає напрямку наукового дослідження освітньо-наукової програми КНУБА зі спеціальності 191 – Архітектура та містобудування.

Актуальність теми дослідження Мацьохи Аліни Сергіївни, полягає у необхідності збереження об'єктів культурної спадщини для майбутніх поколінь та створення комфортних і безпечних умов перебування сучасних мешканців та відвідувачів на прилеглих до них територіях. Авторкою було досліджено буферні зони «живих» об'єктів культурної спадщини (таких, що й досі використовуються за призначенням) та розроблено загальні та спеціальні методи їх ландшафтно-організації.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дослідження виконано в межах науково-дослідної програми кафедри містобудування Київського національного університету будівництва і архітектури «Наукові засади проєктування та реконструкції містобудівних і ландшафтно-рекреаційних об'єктів» на період 2023-2027 рр. (№ держреєстрації 0123U101174).

Дослідження впроваджено в навчальний процес КНУБА на другому магістерському рівні вищої освіти за спеціальністю 191 – Архітектура та містобудування при концептуальному та дипломному проєктуванні (2021, 2022).

Дисертація відповідає паспорту спеціальності 191 – Архітектура та містобудування.

Наукова новизна одержаних результатів.

Уперше:

- виокремлено ключову проблему ландшафтно-організації буферних зон об'єктів культурної спадщини, що розташовані у середмісті історичних міст, яка обумовлена протиріччям запитів щодо збереження об'єктів культурної спадщини для нащадків та використання прилеглих до них територій сучасниками;
- включено до класифікаційних ознак об'єктів культурної спадщини ознак «живі» (такі, що досі використовуються за призначенням) та «загальнодоступні», а до їхніх буферних зон – ознаку «подальшого розвитку»;
- опрацьовано концептуальні моделі проблеми функціонування буферних зон «живих» об'єктів культурної спадщини з урахуванням вимог інклюзії, психоемоційного стану відвідувачів, національної ідентичності і перегріву штучних поверхонь буферних зон ОКС в умовах глобальних змін клімату та літнього перегріву середмістя;
- введено поняття *ступеню адаптивності міського середовища* буферних зон до змін (залежить від кількості діючих містобудівних обмежень): *дуже низький* (менше 10 % можливих змін), *низький* (10 – 40 % можливих змін), *середній* (40 – 60 % можливих змін), *високий* (більше 60 %) та обґрунтовано *оптимальне співвідношення природних та штучних поверхонь* буферних зон об'єктів культурної спадщини середмістя (горизонтальних, вертикальних та з ухилом) в діапазоні 50 ± 10 % задля посилення стійкості «живих» об'єктів культурної спадщини до змін клімату та пом'якшення впливу високих літніх температур на людей, що перебувають у громадських просторах буферних зон;
- виокремлено загальні *оптимізаційно-селективні методи адаптації та впорядкування* (просторової оптимізації та просторової акупунктури) та спеціальні *методи інтегрально-контекстуального наповнення* і

збереження історичного середовища (ремінісценції, функціонально-площинного розмежування і цитування культурних кодів) для ландшафтної організації буферних зон об'єктів культурної спадщини середмістя.

Удосконалено:

- *типологію буферних зон об'єктів культурної спадщини з урахуванням нових ознак як самого об'єкту культурної спадщини, так і його буферної зони, а саме: планувально-відокремлений тип, коли «живий» об'єкт культурної спадщини не є загальнодоступним і його відмежовано від теренів буферної зони мурами чи парканом; планувально-сполучений тип, коли «живим» об'єктом культурної спадщини є сам історичний центр міста і його планувальна структура природно продовжується розплануванням буферної зони;*
- *алгоритм прийняття проєктних рішень із врахуванням ступеню адаптивності міського середовища буферних зон об'єктів культурної спадщини до змін та застосуванням загальних оптимізаційно-селективних методів адаптації та впорядкування, а також спеціальних методів інтегрально-контекстуального наповнення і збереження історичного середовища.*

Отримало подальший розвиток:

- *методика натурних досліджень міського середовища буферних зон «живих» об'єктів культурної спадщини України за критеріями: властивості громадського простору, особливості громадського простору, тенденції до розвитку середовища громадського простору, серед яких розширено другий критерій за ознаками інклюзивності, екологічної задовільності та соціокультурної відповідності середовища громадського простору буферної зони;*
- *концептуальні засади ландшафтної організації громадських просторів в буферних зонах об'єктів культурної спадщини, зокрема, принципи і прийоми органічного поєднання історії та сучасності; використання стилістично-образного нагадування та символізму в ландшафтній організації; формування доступного та психологічно сприятливого простору; створення «вертикальних» садів, «кишенькових» парків та «камерних» місць, із застосуванням мобільного озеленення, обводнення та орієнтирів у просторі й часі, зокрема й музеїв «давнини» під відкритим небом;*
- *методичні підходи до застосовування озеленення, обводнення та затінення громадських просторів середмістя на базі загальних та спеціальних методів та прийомів ландшафтної організації буферних зон для посилення стійкості об'єктів культурної спадщини до змін клімату і пом'якшення впливу високих температур на людей в умовах літнього перегріву міст.*

Теоретичне та практичне значення результатів дисертації.

Теоретичні положення дисертаційного дослідження (типологія буферних зон «живих» об'єктів культурної спадщини, концептуальні моделі їх функціонування та розвитку, а також прийоми ландшафтної організації) можуть бути використані в науковій і освітній діяльності;

Прикладні результати (загальні оптимізаційно-селективні методи адаптації та впорядкування та спеціальні методи інтегрально-контекстуального

наповнення і збереження історичного середовища, а також показники ступеню адаптивності міського середовища буферних зон до змін) можуть бути застосовані у практиці містобудування та ландшафтної організації простору.

Отримані теоретичні і практичні результати можуть стати корисними при коригуванні нормативних документів щодо адаптації режимів використання буферних зон до умов глобальних змін клімату з метою посилення стійкості об'єктів культурної спадщини та пом'якшення впливу перегрітих міських поверхонь на мешканців середмістя та гостей.

Використання результатів роботи.

Результати дослідження впроваджено у:

- наукові дослідження кафедри містобудування Київського національного університету будівництва і архітектури (КНУБА) «Наукові засади проектування та реконструкції містобудівних і ландшафтно-рекреаційних об'єктів» (№ держ. реєстрації 0123U101174);
- навчальний процес КНУБА на другому магістерському рівні вищої освіти за спеціальністю 191 – Архітектура та містобудування в концептуальне та дипломне проектуванні (2021, 2022 рр.);
- практику містобудування в «Українському державному науково-дослідному та проектному інституті проектування міст (ДП УДНДІПМ) “Діпромiсто” імені Ю.М. Білокозя» при виконанні роботи «Внесення змін в Генеральний план міста Хмільник Вінницької області із виконанням розділів «Стратегічна екологічна оцінка», «План зонування території», «Історико-архітектурний опорний план м. Хмільник з визначенням зон охорони пам'яток культурної спадщини та меж і режимів використання історичних ареалів» (договір № 3-437 від 05.06.24);
- експериментальне проектування в межах конкурсу під орудою Української Академії Архітектури на кращу проектну пропозицію «Реконструкції майдану Незалежності у місті Суми» (2023);
- практику опрацювання «міських проектів» Офісом міських проектів ГО «Урбанина», що сприяють освітнім цілям суспільства, при написанні «Довідника з відбудови міст» і «Довідника з благоустрою парків» (2022), що засвідчують відповідні акти впровадження.

Особиста участь автора в одержанні наукових та практичних результатів, що викладені в дисертаційній роботі. Дослідження є самостійною науковою працею, у якій висвітлено власні ідеї та розробки авторки, що дали змогу вирішити поставлені завдання. Робота містить теоретичні та практичні положення та висновки, сукупність яких кваліфікується як вагомий внесок у ландшафтну організацію історичного міського середовища. Основні положення та результати дисертаційної роботи одержані автором особисто, що засвідчується 3-ма одноосібними публікаціями [2-4] і 5-ма у співавторстві [1, 5-8], де здобувачем описані: аналіз законодавчої бази щодо містобудівного регулювання буферних зон, аналіз позитивного впливу ландшафтної організації на психоемоційний стан людей в умовах глобального потепління, відродження національної ідентичності в громадських просторах міст, прийоми формування безбар'єрних пішохідних маршрутів в історичному середмісті і сучасні дослідження глобальної зміни клімату і його теперішній стан. При цитуванні інших авторів здійснено посилання на відповідні джерела.

Дисертаційна робота виконана на кафедрі містобудування Київського Національного університету будівництва і архітектури, науковий керівник – доктор архітектури, професор Устінова І.І.

Використані ідеї, результати і тексти інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

Дисертація характеризується єдністю змісту та відповідає вимогам щодо її оформлення.

Здобувач має 17 наукових публікацій за темою дисертації, з них 4 статті у наукових фахових виданнях України категорії «Б»; 3 статті у науковому виданні, що індексується у GoogleScholar; 1 стаття у вітчизняному збірнику наукових праць; 9 тез доповідей в збірниках матеріалів наукових конференцій.

Наукові праці, в яких опубліковані наукові результати дисертації:

1. Ustinova I., Matsokha A.. Constriuction of Inclusive Urban Space by Means of Landscape Architecture. Sworld-Us Conference Proceedings. Global science and education in the modern realities. Seattle, Washington, USA, 2023. No. 1 (usc18-01). P. 28–33. <https://doi.org/10.30888/2709-2267.2023-18-01-022>. Особистий внесок здобувача: графічні матеріали, основна частина та висновки. (рефероване видання, що індексується у GoogleScholar)

2. Мацьоха А. С. Формування інклюзивного міського простору в буферних зонах об'єктів культурної спадщини засобами ландшафтної архітектури. Містобудування та територіальне планування. Київ : КНУБА, 2023. Вип. 83. С. 184–199. <https://doi.org/10.32347/2076-815x.2023.83.184-199> (фахове видання України категорії «Б»)

3. Мацьоха А. С. Емоційно позитивний контекст у ландшафтній організації буферних зон об'єктів культурної спадщини. Містобудування та територіальне планування. Київ : КНУБА, 2023. Вип. 84. С. 227–239. <https://doi.org/10.32347/2076-815x.2023.84.227-239> (фахове видання України категорії «Б»)

4. Мацьоха А. С. Формування національної ідентичності в громадських просторах буферних зон об'єктів культурної спадщини України засобами ландшафтної архітектури. Сучасні проблеми архітектури та містобудування. 2023. Вип. 66. С. 144–156. <https://doi.org/10.32347/2077-3455.2023.67.144-156> (фахове видання України категорії «Б»)

5. Устінова І.І., Мацьоха А.С.. Збереження об'єктів всесвітньої спадщини в умовах зміни клімату засобами ландшафтної архітектури. Collection of Scientific Papers «ΛΟΓΟΣ», February 2, 2024. Oxford, UK, 2024. P. 432–442. <https://doi.org/10.36074/logos-02.02.2024.090>. Особистий внесок здобувача: оформлення графічних матеріалів, визначення прийомів і надання рекомендацій щодо адаптації історичного середовища потребам сучасності. (рефероване видання, що індексується у GoogleScholar)

6. Устінова І.І., Мацьоха А.С.. Зменшення впливу змін клімату в середмісті історичних міст та буферних зонах об'єктів культурної спадщини засобами ландшафтної архітектури. Collection of Scientific Papers «ΛΟΓΟΣ». Cambridge, UK, 2024. С. 563–571. <https://doi.org/10.36074/logos-29.03.2024.121>

Особистий внесок здобувача: оформлення графічних матеріалів, визначення методів і надання рекомендацій щодо адаптації історичного середовища до змін клімату. (рефероване видання, що індексується у GoogleScholar)

7.Ustinova I., Matsokha A.. Strengthen the Resilience to Climate Change of Cultural Heritage Objects by Means of Landscape Architecture using Satellite Monitoring of Urban Heat Islands. Просторовий розвиток. Київ : КНУБА, 2024. Вип. 9. С. 117–136. <https://doi.org/10.32347/2786-7269.2024.9.117-136> Особистий внесок здобувача: оформлення графічних матеріалів, визначення методів і надання рекомендацій щодо адаптації історичного середовища до змін клімату. (фахове видання України категорії «Б»)

8.Устінова І.І., Мацьоха А.С., Ландшафтно-планувальна організація буферних зон як засіб збереження об'єктів культурної спадщини. «Просторове планування: містопланування, архітектура, політичні та соціокультурні засади» зб. наук. пр.. Київ, 2021. Вип. 2, Ч. 2. С. 28–36. Особистий внесок здобувача: аналіз сучасного стану клімату та вивченість проблеми, висновки. (вітчизняний збірник наукових праць)

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

9.Устінова І.І., Мацьоха А.С. Ландшафтна організація громадських просторів як засіб адаптації міст до змін клімату. Еко Форум – 2020 : зб. тез доп. IV спеціалізованого міжнародного Запорізького екологічного форуму, 15-17 жовтня 2020р. Запоріжжя : Запорізька торгово-промислова палата, 2020. С. 105–107. Особистий внесок здобувача: актуальність та постановка проблеми.

10.Matsokha A.S. Public spaces and their impact on public health. International symposium «environmental and engineering aspects for sustainable living». Evro_Eco 2020. Hannover, 2020. P. 13–14. <http://dx.doi.org/10.35630/978/3.00.032886.2.5>

11.Мацьоха А.С. Ландшафтна організація громадських просторів в буферних зонах об'єктів культурної спадщини. Містобудування: проблеми і перспективи розвитку : зб. тез доп. II наук.-практ. конф., м. Київ, 25 березня 2020р. Київ, 2020. С. 41–42.

12.Мацьоха А.С. Ландшафтна організація громадських просторів в буферних зонах об'єктів культурної спадщини. Містобудування: проблеми і перспективи розвитку : зб. тез доп. III наук.-практ. конф., м. Київ, 24 березня 2021 р. Київ, 2021. С. 22–23.

13.Мацьоха А.С. Ландшафтно-містобудівна організація буферних зон в сучасних умовах. Стан, проблеми та перспективи розвитку сучасних міст : зб. тез доп. II Міжнародної наук.-практ. конф., м. Одеса, 3-4 листопада 2022 р. Одеса, 2022. С. 64.

14.Мацьоха А.С. Формування інклюзивного міського простору в буферних зонах об'єктів культурної спадщини засобами ландшафтної архітектури. Містобудування: проблеми і перспективи розвитку : зб. тез доп. V наук.-практ. конф., м. Київ, 25 квітня 2023 р. Київ, 2023. С. 22–23.

15.Мацьоха А.С., Устінова І.І.. Формування емоційно позитивного контексту в буферних зонах об'єктів культурної спадщини засобами

ландшафтної архітектури. Інновації в архітектурі, дизайні та мистецтві : зб. матеріалів II Міжнар. наук.-практ. конф. Київ, 2023. С. 116–117. Особистий внесок здобувача: постановка проблеми та основна частина дослідження.

16.Мацьоха А.С., Устінова І.І.. Ландшафтна організація буферних зон як метод збереження «живих» об'єктів культурної спадщини. Інновації в архітектурі, дизайні та мистецтві : зб. матеріалів III Міжнар. наук.-практ. конф. Київ, 2024. С. 116–117. Особистий внесок здобувача: основна частина дослідження.

17.Мацьоха А.С.. Ландшафтна організація буферних зон як засіб збереження культурної спадщини в умовах глобальної зміни клімату. Архітектура історичного Києва. Актуальні перспективи відбудови : зб. матеріалів XI міжнародної наук.-тех. конф. Київ, 2025. С. 331–332. Особистий внесок здобувача: постановка проблеми та основна частина дослідження.

Наукові праці, які додатково відображають наукові результати дисертації:

Участь у конференціях:

18.Matsokha Alina., Landscape architecture as a means of formation an emotionally positive context in buffer zones of cultural heritage objects. The international conference “Centrality in the age of dispersion”. Poland, Wroclaw: Centrum Historii Zajezdnia, 2023.

У дискусії взяли участь (голова, рецензенти, офіційні опоненти, інші присутні) та висловили зауваження:

Голова ради - доктор архітектури, професор ШЕБЕК Надія Миколаївна, завідувач кафедри містобудування Київського національного університету будівництва і архітектури, а саме:

Рецензент - доктор архітектури, професор ЛЕЩЕНКО Нелля Арсентіївна, професор кафедри інформаційних технологій в архітектурі Київського національного університету будівництва і архітектури, надала позитивний відгук із зауваженнями:

1. В основному тексті дисертації авторка дуже часто поряд із загальноприйнятим терміном «буферна зона об'єкту Всесвітньої культурної спадщини» вживає поняття «буферна зона об'єкту культурної спадщини», при цьому в термінологічному словнику абсолютно правильно надано різні визначення для «об'єкту Всесвітньої культурної спадщини» та «об'єкту культурної спадщини». В зв'язку з цим авторці слід було б уточнити визначення вживаного нею поняття «буферна зона об'єкту культурної спадщини» або притримуватися загальноприйнятого терміну. Також слід було б показати, як буферна зона територіально узгоджується із загальноприйнятими існуючими зонами охорони пам'яток – це б допомогло у доведенні можливих ступенів її адаптивності до змін.
2. Запропонований авторкою один із спеціальних методів ландшафтної організації буферних зон – ремінісценція, чомусь в наданих нею термінах, їх скороченнях та визначеннях понять вказаний, як прийом (стор.20).
3. Наведений авторкою в третьому розділі (стор.160) приклад «прямого цитування» історичного середовища помилково визначено як «реновація» Спаського бастиону та громадської площі навколо церкви Спаса на

Берестові (1113-1125), яка входить до об'єкту культурної спадщини ЮНЕСКО «Київ: Собор Святої Софії та прилеглі монастирські споруди, Кисво-Печерська лавра».

Це є ревалоризація. Метод реновації не може бути застосовано до об'єкта такого ступеня історико-архітектурної цінності.

4. Загальні висновки і, особливо, висновки до розділів є дещо розгорнутими. Проте, висловлені зауваження не зменшують позитивного враження від представленої роботи, і вона заслуговує високої оцінки. Також, є побажання після захисту роботи розглянути можливість публікації посібника чи методичних рекомендацій на основі отриманих в ній результатів.

Рецензент - кандидат архітектури, доцент ЩУРОВА Вікторія Анатоліївна, доцент кафедри дизайну архітектурного середовища Київського національного університету будівництва і архітектури, надала позитивний відгук із зауваженнями:

1. У роботі межами дослідження визначено буферні зони об'єктів культурної спадщини України, з огляду на проаналізовані автором приклади, доцільно уточнити, що фокус спрямовано на об'єкти, розташовані в межах міст, оскільки поза увагою залишилися інші специфічні категорії пам'яток, як палацові чи садово-паркові комплекси;
2. Потребує уточнення визначення конфігурації та розмірів буферних зон залежно від морфології навколишньої забудови. Зокрема, дискусійним є окреслення буферної зони Національного заповідника «Софія Київська»: включення до неї територіально віддалених об'єктів, які не мають безпосереднього функціонального та композиційного зв'язку з пам'яткою, наприклад, Пейзажна алея. Варто було б зважити і на те, що обнесений оборонним муром ансамбль оточений щільною забудовою та великомасштабними об'єктами комерційної інфраструктури;
3. Наукову та практичну цінність передпроектного аналізу значно б посилило застосування інструментів соціально-демографічного аналізу, наприклад, анкетування чи інтерв'ювання щодо бачення буферних зон пам'яток культурної спадщини безпосередніми користувачами простору;
4. У контексті розвитку дослідження перспективним вбачається розширення можливостей безперервної системи озеленення в історичних частинах міст із застосуванням тимчасових галерей для затінення, використання легкозбірних, мобільних конструкцій, що забезпечують динамічну трансформацію сезонного або епізодичного використання;
5. Запропоновану методику формування буферних зон можна розширити за допомогою структурування буферної зони за принципом концентричного зонування. Це дозволило б у межах перспективної ідеальної моделі розробити диференційовані проєктні пропозиції щодо регенерації, реконструкції або демонтажу існуючих об'єктів. Крім того умовні пояси варто узгодити з траєкторіями основних екскурсійно-туристичних маршрутів.

Офіційний опонент - доктор архітектури, доцент КОРОТУН Ірина Вадимівна, доцент, завідувачка кафедри архітектури, урбаністики та збереження об'єктів ЮНЕСКО Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, надала позитивний відгук із зауваженнями:

1. В назві дисертації присутній термін «ландшафтна організація», разом з

тим, сам текст дисертації не містить його визначення, або авторського тлумачення. Окрім того, це поширюється на такі поняття, як: «просторова оптимізація», «просторова акупунктура», «кишенькові сквери», «ремінісценції», «функціонально-площинне розмежування», «цитування культурних кодів» тощо, що застосовуються автором в якості атрибутів дослідження у в тексті другого та третього розділів.

2. В тексті надається посилання на «Оперативне керівництво з імплементації Конвенції про Всесвітню спадщину», в редакції 2012 р. Разом з тим відсутні згадки про останні версії цього документу, наприклад, 2025 року, де тема буферних зон продовжує розвиватися.
3. Робота значно збагатилася би, якщо авторка надала б аналіз і пропозиції по організації буферних такого «живого» об'єкт ВКС, як «Дерев'яні церкви Карпат», який в українській частині цієї транскордонної номінації містить 7 об'єктів (2013).
4. Запропоноване поняття методу «Зеленого щита» є концептуально цікавим, але потребує більшої термінологічної обережності. Аналогія із «Блакитним щитом» має виразний образний потенціал, проте може викликати питання щодо наукової коректності такого терміна, оскільки «Blue Shield» є усталеною міжнародною інституційною категорією у сфері захисту культурної спадщини. Доцільним було б чіткіше визначити статус поняття «Зелений щит», як авторської метафори, методологічного підходу чи окремого напрямку ландшафтної організації.
5. Подальші напрями досліджень, визначені автором у загальних висновках, є актуальними, проте частково виходять за межі заявленої тематики. Зокрема, питання інтеграції систем штучного інтелекту, QR-навігації, енергоефективності та укріплень. Вони є перспективними напрямками розвитку історичного середовища, однак потребують окремого комплексного дослідження з позицій цифрового управління спадщиною та міської інфраструктури.
6. Спостерігаються окремі огріхи технічного характеру, зокрема, для опрацювання опонента наданий текст дисертаційного дослідження, без підписів під малюнками: ст. 36, ст. 40, ст. 42, 43, 48, 71, 70, 73, 80, 92, 94, 98, 102, 104, 106, 108, 122, 161, 162, 164, 170, 180, 182. Зазначені зауваження не знижують загальної наукової та практичної цінності дисертації, а мають переважно рекомендаційний і дискусійний характер.

Офіційний опонент - доктор архітектури, професорка СОСНОВА Надія Степанівна, професор кафедри містобудування Інституту архітектури Національного університету «Львівська політехніка», надала позитивний відгук із зауваженнями:

1. Структура дисертації є логічною, проте викликає окремі дискусійні питання. Зокрема, другий розділ поєднує методику дослідження, класифікацію об'єкту, типологію буферних зон, а також сформульовані принципи та прийоми ландшафтної організації територій в межах охоронної зони пам'ятки. Такі різнопланові завдання в одному розділі дещо розмивають межу між етапами аналізу та синтезу і не дозволяють повною мірою простежити, на якій саме дослідницькій базі були сформовані запропоновані принципи. Окремі підрозділи другого і третього розділів мають часткове змістове перетинання. Зокрема, принципи, прийоми, засоби та методи ландшафтної організації фактично є

складовими єдиної системи проєктування, проте в роботі вони рознесені між різними розділами, що певною мірою ускладнює сприйняття загальної авторської концепції. У підсумковому 3-му розділі авторкою все ще розглядаються приклади з досвіду ландшафтного облаштування міських територій. Цей блок досліджень необхідно було завершити у 2 розділі. Окрім цього, з огляду на заявлену тему дисертації, окремого розгляду могла б заслуговувати проблематика інтеграції запропонованих методів у систему містобудівної документації та механізми регулювання режимів використання буферних зон, що підсилює б прикладне значення отриманих результатів.

2. Разом із безперечними науковими здобутками роботи варто відзначити певну надмірну широту предметного охоплення дослідження. По-перше, авторкою запропоновано значну кількість методів і підходів до ландшафтно-організації буферних зон об'єктів культурної спадщини, серед яких методи просторової оптимізації, акупунктури, ремінісценції, функціонально-площинного розмежування, цитування культурних кодів і т.д., що ускладнює визначення їх ієрархії та практичної пріоритетності. Доцільним видається подальше структурування та узагальнення запропонованого методичного інструментарію з виокремленням ключових методів, які мають найбільший потенціал для впровадження у містобудівну практику. По-друге, дискусійним є включення до предметного поля дослідження такого широкого спектра питань - від теорії охорони спадщини до мікроклімату і елементів мощення. У результаті фокус роботи частково зміщується від методів ландшафтно-організації буферних зон до суміжних проблем урбаністики, благоустрою та кліматичної адаптації міського середовища.
3. Тема роботи сформульована як «Методи ландшафтно-організації буферних зон об'єктів культурної спадщини», то формально об'єктом дослідження є усі об'єкти культурної спадщини, яких в Україні є біля 150 тисяч, незалежно від їх статусу. Натомість, емпірична база роботи побудована на об'єктах Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО, які є специфічною категорією пам'яток із міжнародними вимогами щодо їх охорони та функціонування буферних зон. Водночас, як контраргумент на захист вибірки дослідження можна зазначити, що саме об'єкти ЮНЕСКО мають найбільш розвинену систему буферних зон, найвищий рівень регламентації та найскладніші конфлікти між охороною і розвитком, тому вони можуть розглядатися як своєрідна «еталонна модель» для відпрацювання відповідних методів. Тобто відбір групи об'єктів дослідження не є неправомірним, але потребує чіткого методологічного обґрунтування.
4. Результати виконаного дослідження є сильніші за поставлену мету. Мету краще було б сформулювати не як «визначення», а як розроблення та наукове обґрунтування методології, з рекомендаціями доповнень містобудівної документації. Наприклад, «Метою дослідження є розроблення та наукове обґрунтування методів ландшафтно-організації буферних зон об'єктів культурної спадщини, спрямованих на узгодження завдань збереження історико-культурної цінності пам'яток із потребами сучасного використання міського простору, а також формування рекомендацій щодо їх врахування у містобудівній та проєктній

документації».

5. Серед поставлених завдань відсутнє чітко сформульоване завдання щодо збору, аналізу та узагальнення даних щодо об'єкту дослідження, які стали основою для формування висновків. У роботі виконано базове дослідження, і висновки верифіковані, але в завданні не прозвучало чітко, що необхідно обстежити певну кількість об'єктів, які б забезпечили репрезентативність вибірки за обґрунтованими автором критеріями.
6. В частині методики задекларовано критеріальний аналіз, проте не встановлено вагомості різних критеріїв оцінки, їхній кількісний вимір, що переводить дослідження в площину емпіричного дослідження.
7. Відсутність умовних позначень на графічному матеріалі (наприклад Додатки Е) ускладнює їхнє прочитання.
Однак необхідно зазначити, що зазначені зауваження не знижують загальної наукової цінності роботи. Особливої уваги заслуговує практична спрямованість роботи, що полягає у розробленні та систематизації методів ландшафтної організації буферних зон, які можуть бути ефективно застосовані у містобудівній та пам'яткоохоронній практиці.

Результати відкритого голосування:

«За» 5 членів ради,

«Проти» немає членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує **МАЦЬОСІ Аліні Сергіївні** ступінь доктора філософії з галузі знань 19 «Архітектура та будівництво» за спеціальністю 191 «Архітектура та містобудування»

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової спеціалізованої
вченої ради

Надія ШЕБЕК

Підпис голови разової спеціалізованої
вченої ради Надії Шебек засвідчую:

Перший проректор

Юрій ДУДНИК